

लोक सेवा आयोग
नेपाल इञ्जिनियरिङ्ग सेवा, मेकानिकल समूह, निर्माण उपकरण संभार उपसमूह, राजपत्र अनंकित
द्वितीय श्रेणी, अपरेटर पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार तीन चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्क :- ४०
द्वितीय चरण :- (क) प्रयोगात्मक	पूर्णाङ्क :- ६०
(ख) अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्क :- २०

प्रथम चरण – लिखित परीक्षा योजना (Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या	अङ्कभार	समय
सेवा सम्बन्धी	४०	१६	वस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice)	४०	१ अंक	३० मिनेट

द्वितीय चरण

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या	अङ्कभार	समय
प्रयोगात्मक	६०	३०	प्रयोगात्मक	१०	६ अंक	१ घण्टा ३० मिनेट
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	२०	-	मौखिक	-	-	-

द्रष्टव्य

१. यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईहरूबाट प्रश्नहरू सोधिनेछन् ।
२. लिखित परीक्षाको माध्यम नेपाली हुनेछ ।
३. वस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice) प्रश्नहरूको उत्तर सही दिएमा प्रत्येक सही उत्तर बापत १ (एक) अङ्क प्रदान गरिनेछ भने गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अर्थात् ०.२ अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
४. लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका परीक्षार्थीहरूले मात्र प्रयोगात्मक परीक्षा र अन्तर्वार्तामा भाग लिन पाउने छन् ।
५. प्रयोगात्मक परीक्षा र अन्तर्वार्ता यथासम्भव एकै दिन लिइनेछ । प्रयोगात्मक परीक्षामा उत्तीर्ण हुने परीक्षार्थीहरूको मात्र तीनै भागको परीक्षाको प्राप्ताङ्क जोडी योग्यताक्रम अनुसार परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ ।
६. पाठ्यक्रम लागू मिति २०६५ । ११ । २२ गत

द्रष्टव्य: प्रयोगात्मक परीक्षा संचालन गर्न सम्पूर्ण साधन श्रोत उपलब्ध गराउने दायित्व माग गर्ने निकायमा रहनेछ ।

लोक सेवा आयोग
नेपाल इञ्जिनियरिङ्ग सेवा, मेकानिकल समूह, निर्माण उपकरण संभार उपसमूह, राजपत्र अनंकित
द्वितीय श्रेणी, अपरेटर पदको खुला लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

१. हेभि इक्विपमेण्ट परिचय

- १.१ डोजर (Dozer)
- १.२ लोडर (Loader)
- १.३ एस्काभेटर (Excavator)
- १.४ ट्रक (Truck)
- १.५ ग्रेडर (Grader)

उल्लेखित मेशिनहरूका प्रयोजन तथा ति मेशिनहरूमा लाग्ने पार्टपुर्जा बारे साधारण ज्ञान ।

२. इन्जिन (Engine)

- २.१ इन्जिनका मुख्य पार्टका नामहरू
- २.२ V- Belt हरु चेक गर्ने तरीकाहरू
- २.३ एअर फिल्टर सफा गर्ने/फेर्ने तरीकाहरू

३. लुब्रिकेशन (चिप्प्याउने) प्रणाली (Lubrication System)

- ३.१ ईन्जिन आयल र सो बदल्ने सम्बन्धि ज्ञान
- ३.२ ट्रान्समीसन आयल र सो बदल्ने सम्बन्धि ज्ञान
- ३.३ ग्रिज तथा ग्रिजीङ्ग सम्बन्धि ज्ञान

४. इन्जिन कूलिंग (चिस्याउने) प्रणाली (Cooling System)

- ४.१ चिस्याउने प्रणालीको परिचय र उद्देश्य
- ४.२ चिस्याउने प्रणालीका कम्पोनेन्ट र तिनका कार्यहरू सम्बन्धि साधारण ज्ञान
- ४.३ एन्टीफ्रिज सम्बन्धि ज्ञान

५. डिजेल इन्धन प्रणाली (Diesel fuel System)

- ५.१ डिजेल इन्धन प्रणालीका अंगहरू र तिनका कार्यहरू
- ५.२ ईन्धन भर्ने तरीकाहरू सम्बन्धि ज्ञान
- ५.३ फ्युल ईन्जेक्सन पम्प सम्बन्धि साधारण ज्ञान ।
- ५.४ फ्युल फिल्टर सम्बन्धि ज्ञान
- ५.५ फ्युल सिस्टमबाट पानी निकाल्ने सम्बन्धि तरीकाहरू

६. ब्रेक प्रणाली (Brake system)

- ६.१ ब्रेकको प्रकारहरू सम्बन्धि ज्ञान
- ६.२ ब्रेक ममर्त सम्बन्धि सामान्य ज्ञान

लोक सेवा आयोग
नेपाल इञ्जिनियरिङ्ग सेवा, मेकानिकल समूह, निर्माण उपकरण संभार उपसमूह, राजपत्र अनंकित
द्वितीय श्रेणी, अपरेटर पदको खुला लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

७. विद्युत प्रणाली (Electrical System)

- ७.१ व्याट्री संभार बारे ज्ञान
- ७.२ लाईटहरुका प्रकार र सो बारे ज्ञान
- ७.३ फ्युजको जाँच र फेराइ
- ७.४ मेशिनको विद्युत प्रणाली तथा विद्युतीय पार्टस बारे सामान्य जानकारी

८. नियन्त्रण र अवस्था सुचक उपकरणहरु (Instruments and controls)

- ८.१ ड्यास बोर्ड प्यानल गेज तथा मीटर सम्बन्धि ज्ञान
- ८.२ हाइड्रोलिक सिस्टमका कन्ट्रोल बारे ज्ञान
- ८.३ मेकानिकल सिस्टमका कन्ट्रोल सम्बन्धि ज्ञान

९. हाइड्रोलिक प्रणाली (Hydraulic System)

- ९.१ हाइड्रोलिक सिस्टमका मुख्य कम्पोनेन्ट सम्बन्धि ज्ञान
- ९.२ हाइड्रोलिक आयल फेर्ने र सो सम्बन्धि ज्ञानहरु
- ९.३ हाइड्रोलिक होज पाईप तथा सो सम्बन्धि ज्ञान
- ९.४ हाइड्रोलिक होज पाईपहरुको निरीक्षण/जाँच सम्बन्धि ज्ञान

१०. ट्र्याक, व्हील तथा टायर (Track, wheels and Tyre)

- १०.१ टायर हेरचाह सम्बन्धि ज्ञान
- १०.२ ट्रेक मेशिनको चेन तथा स्प्रोकेटको हेरचाह सम्बन्धि ज्ञान
- १०.३ ट्वील रीम सम्बन्धि ज्ञान ।

११. सवारी नियम

- ११.१ ट्राफिक संकेत/चिन्हहरु
- ११.२ सवारी नियमहरु

१२. सामान्य ज्ञान

- १२.१ हेण्ड टुल्स सम्बन्धि जानकारी
- १२.२ साधारण गणित : जोड, घटाउ, गुणन, भाग
- १२.३ दुरी मापन सम्बन्धि ज्ञान: माइल मीटर, किलोमिटर
- १२.४ हेभी मेशिनको आवर मिटर रिडिङ्ग सम्बन्धि ज्ञान
- १२.५ दैनिक निरीक्षण (Daily Inspection) र Preventive Maintenance सम्बन्धि ज्ञान

१३. मेशिन सन्चालन तथा सुरक्षा सम्बन्धि

- १३.१ मेशिन ढुवानि सम्बन्धि ज्ञान
- १३.२ लगबुक अथवा मेशिन सन्चालन आवर रेकर्डिङ्ग सम्बन्धि ज्ञान
- १३.३ व्यक्तिगत तथा मेशिनको सुरक्षा सम्बन्धि जानकारी

लोक सेवा आयोग
नेपाल इञ्जिनियरिङ्ग सेवा, मेकानिकल समूह, निर्माण उपकरण संभार उपसमूह, राजपत्र अनंकित
द्वितीय श्रेणी, अपरेटर पदको खुला प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय चरण :- (क) प्रयोगात्मक परीक्षा (Practical Examination)

यसमा अपरेटरले तोकिएको मेशिनद्वारा निम्न कार्यहरू गर्नु पर्नेछ ॥

- (क) मेशिन स्टार्ट गर्नु अगाडि मेशिनको आधारभूत कुराहरू चेक गर्ने कार्य ।
- (ख) मेशिन स्टार्ट गर्ने र वार्म अप गर्ने तरीकाहरू देखाउने ।
- (ग) मेशिनलाई तोकिएको ठाउँसम्म गुडाउने ।
- (घ) निर्देशन भए बमोजिम मेशिनद्वारा काम गरेर देखाउने ।
- (ङ) मेशिन पार्क गर्ने तरीका र मेशिन बन्द गरेर देखाउने ।

नोट : प्रत्येक हेडिङ्गबाट तपसिल बमोजिम प्रश्न समावेश हुनु पर्ने ।

- (क) बाट - २ प्रश्नहरू
- (ख) बाट - २ प्रश्नहरू
- (ग) बाट - २ प्रश्नहरू
- (घ) बाट - ३ प्रश्नहरू
- (ङ) बाट - १ प्रश्न

पुनश्च - " प्रयोगात्मक परीक्षा संचालन गर्न आवश्यक पर्ने मेशिनको व्यवस्था र सो सन्चालन सम्बन्धित दायित्व माग गर्ने निकायमा रहनेछ । "

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, मेकानिकल समूह, निर्माण उपकरण संभार उपसमूह, राजपत्र अनंकित
द्वितीय श्रेणी, अपरेटर पदको खुला लिखित र प्रयोगात्मक परीक्षा नमुना प्रश्नहरू

लिखित परीक्षाका वस्तुगत नमुना प्रश्नहरू (Sample Questions)

- (१) एस्काभेटर मेशिनको मुख्य काम यो हो ।
(क) नहर भित्र पिधँमा रहेका बालुवा भिक्ने काम गर्नु हो ।
(ख) पानी बढी भएको ठाँउको पानी निकाल्नु हो ।
(ग) हल्का सामानहरू एक ठाँउबाट अर्को ठाँउमा सार्नु हो ।
(घ) ठू-ठूला मेशिन हिलोमा फसेकोलाई त्यहाँबाट निकाल्नु हो ।
- (२) ड्राई टाईप एर फिल्टरको प्राईमरी फिल्टर हावा पाईप द्वारा सफा गर्दा हावा पाईपको नोजल्स कसरी लगाई सफा गर्ने ।
(क) फिल्टरको बाहिरी भागमा ।
(ख) फिल्टरको भित्री भागमा ।
(ग) जहाँ लगाए पनि ।
(घ) पहिले भित्री भागमा ।
- (३) काम सकिए पछि मेशिन पार्क गर्ने वेला मा ईन्जिन बन्द गर्दा यसो गर्नु पर्दछ ।
(क) वेस्सरी ईन्जिनलाई रेस गरेर बन्द गर्नु पर्दछ ।
(ख) ईन्जिनलाई केही समय रेस गर्ने र केही समय आईडल राखेर बन्द गर्नु पर्दछ ।
(ग) ईन्जिनलाई करिव ३ मिनेट जति आईडल राखेर बन्द गर्नु पर्दछ ।
(घ) मेशिन पार्क गर्नासाथ बन्द गर्नु पर्दछ ।
- (४) लोडर मेशिनको लगसिट के को आधारमा भरिन्छ ।
(क) माईल मिटरको आधारमा ।
(ख) किलोमिटरको आधारमा ।
(ग) घण्टामिटरको आधारमा ।
(घ) दिनको आधारमा ।

प्रयोगात्मक परीक्षाका नमुना प्रश्नहरू (Sample Questions)

१. उपलब्ध गराईएको मेशिनको ईन्जिन आयल लेभल चेक गर्ने तरिका देखाउनुहोस ।
२. मेशिनको हाइड्रोलिक सिस्टमलाई तताउने (वार्म अप) विधिहरू देखाउनुहोस ।
३. मेशिन वेक गरी पार्कीङ्ग गर्नुहोस ।
४. मेशिनद्वारा ५ फिट लामो, ३ फिट चौडा, १ फिट गहिरो ट्रेन्च बनाउनुहोस ।
५. मेशिनबाट भर्ने तरिका देखाउनुहोस ।
